

Myriophyllum heterophyllum

Synonyma:

České jméno: stolístek různolistý

Anglické jméno: Broadleaf watermilfoil, American water-milfoil, twoleaf watermilfoil

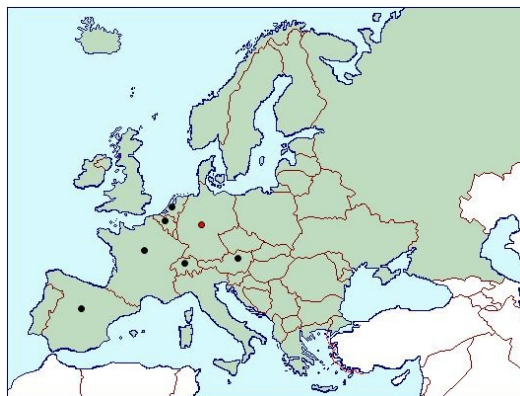
Čeleď: *Haloragaceae*

Obr. 1 Kvetoucí stolístek různolistý. Foto: Dan Tenaglia

Původ: Pochází z východní části USA, zhruba od Virginie po Floridu.

Sekundární rozšíření: Introdikován do ostatních částí USA, do jižních částí Kanady, Mexika a Guatemaly. Považován za nepůvodní i v Nové Anglii (vých. část USA severně od New Yorku), kam byl zavlečen cca ve 30. letech 20. stol. V Evropě byl druh poprvé nalezen v roce 1941 ve Velké Británii, do roku 1945 byl zavlečen i do Německa a Rakouska. Druh je též naturalizován ve Španělsku, objevil se i ve Švýcarsku, Belgii, Nizozemí a Maďarsku, roku 2011 nahlásila jeho výskyt také Francie. Z asijských zemí jsou zprávy o výskytu z Číny.

● Plošné rozšíření ● Lokální rozšíření ● Přítomen (bez bližších inf.) ● Ojedinělý výskyt

Obr. 2 Stolístek různolistý v Evropě (www.cabi.org)

Rozšíření v ČR: Pouze v akváriích či zahradních jezírkách. Výskyt z volné přírody zatím není znám. V herbáři Univerzity Karlovy (PRC) byla objevena položka náležíící tomuto druhu z roku 1925, lokalizovaná „Plzeň-Skvrňany“, chybí ale jakékoli další údaje o tomto výskytu; mohlo se jednat i o pěstované rostliny. Druh se však vyskytuje v sousedním Sasku i v Rakousku a vzhledem k tomu, že jeví určitou tendenci k šíření, není vyloučeno, že bude v budoucnu nalezen i u nás.

Cesty zavlečení: Druh se prodává jako rostlinka do akvárií či jako okrasná do zahradních jezírek. Odtud může být nevhodně vyhozen se zahradním/akvariijním odpadem do volné přírody a uchytit se tam. Občas záměrně vysazen lidmi jako pokus o „obohacení“ lokality o další druh.

Popis: Lodyhy až 1,5 m dlouhé. Listy a listeny jsou ve 4–6četných přeslenech. Ponořené listy jsou peřenosečné, s 10–28. Za vyšších teplot (nad 15°C) může docházet k tvorbě vnořených, 3–35 cm dlouhých květonosných klasů s nápadnými přesleny kopinatých až vejčitých, 4–12 mm dlouhých, listům podobných listenů, zpravidla se zubatým okrajem. Drobné (korunní lístky 1,5 – 3 mm) oboupohlavné květy mají 4 tyčinky a 4 purpurové, hustě dlouze brvitě blizny; často také bývají přítomny květy jednopohlavné (samčí v nejhořejší, samičí v nejspodnější části květenství). Rostlina na podzim vytváří turiony, pupeny sloužící k přezimování.

Roste ve stojatých i tekoucích vodách, ideálně s vyšší hodnotou pH (alkalické).

Obr. 3 Stolisteck různolistý – detail květů (vlevo) a zoubkatých listenů (vpravo i vlevo). Foto: Dan Tenaglia

Obr. 4 Stolístek různolistý – porost. Foto: Leslie J. Mehrhoff

Rizika: Husté porosty stolístku vytěsňují původní druhy a snižují biodiverzitu daného místa, ve vodních tocích snižují rychlost proudění vody. Omezují rekreační aktivity ve vodě (plavání, rybaření, lodní plavba), utržené lodyhy mohou blokovat pumpy ve vodních elektrárnách či zařízeních měřících průtok. Obtížně odstranitelný druh. Nebezpečí je též ve snadné záměně s domácími druhy.

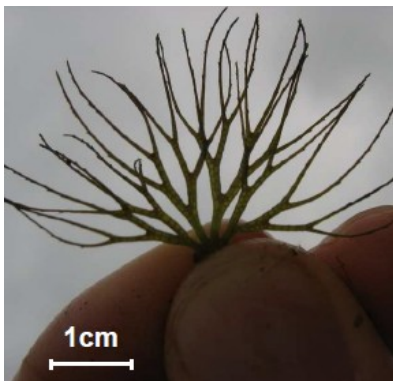
Možnosti záměny: Z domácích druhů jsou ze stejného rodu stolístek klasnatý (*Myriophyllum spicatum*), s. střídavokvětý (*M. alterniflorum*) a zejména s. přeslenatý (*M. verticillatum*). Vzhledem k výrazné fenotypové plasticitě se druhy obtížně rozeznávají (zejména při absenci květů a plodů).

Další druh na unijním seznamu inv. druhů, stolístek vodní (*M. aquaticum*) má lodyhy i nad vodní hladinou (více viz karta tohoto druhu).

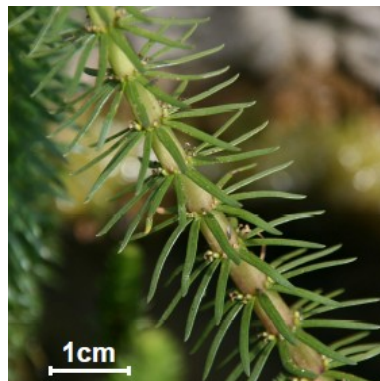
Ekologicky i morfologicky podobným rodem je růžkatec (*Ceratophyllum* sp.) (u nás r. ostnitý a r. bradavčitý), který se liší zejména vidličnatě zakončenými listy. Podobnost lze nalézt též u lakušníků (*Batrachium* spp.), které nemají listy v přeslenu, nebo u prustky obecné (*Hippuris vulgaris*), ta má ovšem jednoduché jehlicovité listy.

Podobná je i dalšímu invaznímu druhu na unijním seznamu, chebuli karolínské, blíže viz informační karta *Cabomba caroliniana*.

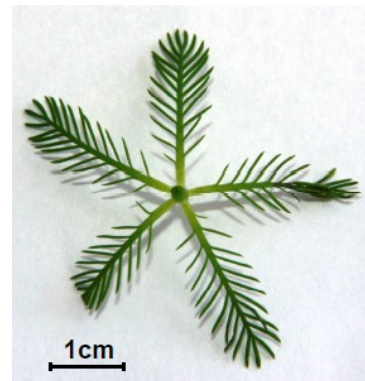
Ve své domovině je stolístek různolistý taxonomicky velmi komplikovaným druhem, jeho určení by tedy mělo vždy být potvrzeno specialistou.

Obr. 5 Růžkatec

Obr. 6 Prustka obecná

Obr. 7 Stolístek vodní

Likvidace: Chemické odstranění velmi těžko proveditelné vzhledem k omezenému využití ve vodním prostředí. Zahraniční studie uvádějí používaný herbicid 2,4-D. Navíc po odumření rostlin se biomasa rozkládá a přispívá ke snížení obsahu kyslíku ve vodě a následné eutrofizaci.

Mechanické odstranění je při správné aplikaci dosti účinné, ale poměrně náročné. Je nutno jej provádět opakovaně a snažit se o odstranění veškeré biomasy (bariéry), jelikož z úlomků lodyh se druh může rozšířit dále. Dobré a méně náročné zkušenosti jsou z Irska, kde mechanicky odstraňují turiony jednou ročně v listopadu. Účinné je též snížení vodní hladiny či vypuštění vodní plochy (je-li to možné) nebo bagrování dna.

Několik druhů herbivorního hmyzu (*Euhrychiopsis lecontei*) dokáže redukovat výskyt stolístku, ale jen v jeho domovině. Býložravým rybám (např. amur) příliš nechutná. V Severní Americe poměrně významně omezuje výskyt stolístku bobr.

Zdroje:

Caffrey J.M., Monahan C. 2006. Control of *Myriophyllum verticillatum* L. in Irish canals by turion removal. *Hydrobiologia* 570: 211 – 215.

Prančl J. & Hadinec J. (2015): *Myriophyllum heterophyllum* Michx. – In: Hadinec J. & Lustyk P. (eds), *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. XIII, Zpr. Čes. Bot. Společ. 50: 55–56.

<http://www.cabi.org/isc/datasheet/34940>

https://www.eppo.int/INVASIVE_PLANTS/iap_list/Myriophyllum_heterophyllum.htm

http://www.missouriplants.com/Others/Myriophyllum_heterophyllum_page.html - Obr. 1,3

Parrot's Feather - Fact sheet, NNS, www.nonnativespecies.org – Obr. 5 – 7

Obr. 4: Leslie J. Mehrhoff: Twoleaf watermilfoil - *Myriophyllum heterophyllum* [4.9.2017] Dostupné na:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Myriophyllum_heterophyllum_5457858.jpg

Autor: Tomáš Görner, AOPK ČR (tomas.gorner@nature.cz)

Vytvořeno: 4. 9. 2017